

башку, маці і двух братоў Р.Р., а яе гвалтоўна зрабіў сваёй жонкай і даў славімя Гарыслава. З пацуючы помсты Р.Р. зрабіла няўдалы замах на жыццё мужа. Уладзімір хацеў пакараць Р.Р., але за маці заступіўся сын Ізяслаў. Тады Уладзімір саслаў Р.Р. і сына ў г. Ізяслаў (Заслаўе). Паводле падання, пасля хрышчэння Уладзіміра і ліквідацыі яго гарэма Р.Р. адмовілася другі раз выйсці замуж і паstryглася ў манашкі пад імем Анастасіі. Каля Заслаўя назвы ўрочышчаў звязаны з імем Р.Р.

Літ.: Ермаловіч М. Старажытная Беларусь: Полацкі і новагародскі перыяды. Мн., 1990.

Г.В.Штыхай.

З.А.Раговін.

РАГОВІН Захар Аляксандравіч (28.8.1905, г. Магілёў — 11.8.1981), рэйскай хімік. Скончыў Маскоўскае вышэйшае тэхн. вучылішча (1928) і працаваў у ім з 1931. З 1939 праф. Маскоўскага хіміка-тэхнал. ін-та, у 1941—45 — упаўнаважаны па хіміі Дзярж. к-та абароны. З 1946 у Маскоўскім тэхст. ін-це. Навук. працы па хіміі высокамалекулярных злучэнняў. Даследаваў умовы і кінетыку полімерызацыі капралактаму (разам з І.Л.Кнунянцам). Распрацаваў металы сінтэзу вытворных целюлозы, якія дазваляюць уводзіць у макрамалекулу функцыяны групы любых тыпаў (1930—50), а таксама металы хімадыфікацыі целюлозных і сінт. валокнаў для атрымання матэрыялаў з вогнеахоўнымі, бактэрыцыднымі, масла- і воданепрымальнымі і інш. уласцівасцямі. Дзярж. прэміі СССР 1942, 1950, 1974.

РАГОВІЧ Уладзімір Іосіфавіч (н. 28.3.1938, г.п. Парычы Светлагорскага р-на Гомельскай вобл.), бел. хар. дырыжор, фалькларыст, педагог. Скончыў Бел. кансерваторыю (1964). З 1964 дырыжор-хармайстар, з 1970 маст. кіраўнік і гал. дырыжор *Дзяржаўнай акадэмічнай харавой капэлы Рэспублікі Беларусь* імя Р.Шырымы. З 1982 выкладаў у Мінскім пед. ін-це, у 1988—92 — Пінскім пед. вучылішчы. У 1987—88 і 1992—98 працаваў у н.-д. лабараторыі бел. фальклору і дыялекталогіі БДУ. Стваральнік і кіраўнік прафес. мужчынскага вак. актэта (з 1998), самадз. хар. калектываў, у т.л. Нар. хар. капэлы і хору хлопчыкаў Мінскага трактарнага з-да, Нар. хар. капэлы БДУ. З 1957 збірае бел. нар. песні (больш за 3 тыс.). Аўтар Боскай літургіі св. Іаана Златавуста для салістаў і мяшанага хору, больш за 200

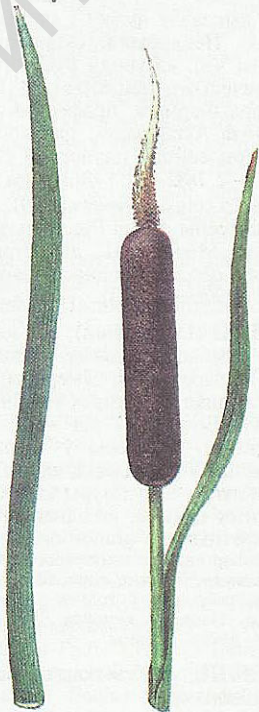
апрацовак і пералажэнняў нар. і аўтарскіх твораў для аднароднага і мяшанага хароў; зборнікаў бел. песеннага фальклору, у т.л. «Беларускія абрадавыя песні» (1985), «Вянок беларускіх народных песень» (1988), укладальнік муз. часткі зб. «Беларускі фальклор у сучасных запісах: Традыц. жанры: Гомел. вобл.» (1989).

Тв.: Песні і строі Піншчыны. Мн., 1994 (разам з В.Лішвінкам, М.Гаманюком; Песенны фальклор Палесся: У 3 т. Т. 1. Песні святочнага календара. Мн., 2001. *Н.Г.Мазурьна.*

РАГОЗ, пухоўка (Турфа), род кветкавых раслін сям. рагозавых. Каля 15 відаў. Пашыраны пераважна ва ўмераных паясах. На Беларусі 2 віды Р.: вузкалісты (Т. *angustifolia*) і шыракалісты (Т. *latifolia*), нар. назвы калавей, кіёўка. Утвараюць зараснікі па берагах вадаёмаў і ў балотах.

Шматгадовыя водныя ці балотныя травы з паўзучым карэнішчам. Тоўстыя неразгалінаваныя сцёблы выш. да 2 (3) м, цыбулінападобна патушчаныя пры аснове. Лісце вузкаці шырокалінейнае, плоскае, суцэльнае. Кветкі дробныя, у шчыльных цыліндрычных суквеццях — катаках (уверсе — тычынкавыя, ніжэй — пясцікавыя). Плод — дробны арэшак з лятучкай з доўгіх валаскоў. Сцёблы і лісце выкарыстоўваюцца як буд. матэрыял для пляцення кошыкаў, цыновак. З багатых на крухмал карэнішчаў атрымліваюць муку, суратат кавы, таксама гэта корм для андатры, нутрыі, бобра, маладыя парасткі падаюцца кармава. Прыкветкавыя валаскі жан. «шышак» выкарыстоўваюць у выт.-сці целюлозы, кінаплёнкі, фетру (у сумесі з шэрсцо жывёл), у выратавальных паясах. Некат. Р. — пустазелле рысавых палёў. Найважнейшы кампанент плаўняў.

В.М.Прохараў.

Рагоз шыракалісты.

РАГОЗА Міхаіл (каля 1540 — паміж 18.6 і 15.8.1599), праваслаўны, потым уніяцкі царкоўны дзеяч Рэчы Паспалітай. Са шляхецкага роду герба «Рагоза» Мінскага ваяв. Пасля прыняцця манаства архімандрыт манастыроў — Мінскага Ушэсця (з 1579), Слуцкага Траецкага (з 1582), Морацкага. З 1589 мітрапаліт кіеўскі і ўсяе Русі. Праводзіў рэфармы правасл. царквы з мэтай павысіць аўтарытэт і адукацыю духавенства і паменшыць умяшанне свецкіх улад у царк. справы. Пры ім забаронена свецкім асобам кіраваць манастырамі, усталявана новая працэдура прызначэння епіскапаў і мітрапаліта (з 1590 кароль зацвярджаў адну з 4 кандыдатур, вылучаных на штогадовым саборы духавенства з удзелам шляхты і брацтваў). Савец 1594 падпарадкаваў брацтвы царк. іерархам, што ўзмацніла супярэчнасці паміж імі. З 1594 далучыўся да падрыхтоўкі злучэння правасл. царквы з рымска-каталіцкай. Пад яго старшынствам царк. сабор у Брэсце абвясціў *Брэсцкую унію 1596* і зацвердзіў яе ўмовы, за што правасл. сабор 1596 пазбавіў яго сана. Ва уніяцкай царкве Р. захаваў тытул мітрапаліта. У пашыронай уніі карыстаўся падтрымкай каралеўскай улады.

С.В.Казуля.

РАГОЗІН Неафіт Ермалаевіч (20.1.1902, г.п. Капаткевічы Петрыкаўскага р-на Гомельскай вобл. — 11.12.1971), бел. географ, вучоны-эканаміст. Д-р эканам. н. (1961), праф. (1962). Скончыў Камуніст. ун-т (1927), Ін-т чырв. прафесуры (1936). З 1947 у БДУ (праэрктар, заг. кафедры). З 1966 у Мінскім пед. ін-це. Навук. працы па эканам. геаграфіі і гісторыі нар. гаспадаркі, паліт. эканоміі Беларусі.

Тв.: Города и села Белорусской ССР. Мн., 1959 (разам з В.А.Жучкевічам, А.Я.Малышавым); География Белоруссии. Мн., 1965 (у саўт.).

РАГОЗНЫ Зіновій Захаравіч (10.5.1901, г. Орша Віцебскай вобл. — 12.1.1990), генерал-маёр (1940). Скончыў камандныя курсы (1920), Ваен. акадэмію імя Фрунзе (1931, 1935). У Чырв. Арміі з 1919. Удзельнік грамадз. вайны 1918—20 на Паўд., Зах. фронтах. У сав.—фінл. вайну 1939—40 нач. штаба корпуса. У Вял. Айч. вайну з 1941 на Бранскім, Паўд.-Зах., Варонежскім, 1-м і 2-м Укр.

фронтах: камандзір корпуса, нач. штаба арміі. Да 1954 у Сав. Арміі і на выкладчыцкай рабоце.

РАГОЙША Вячаслаў Пятровіч (н. 5.6.1942, в. Ракаў Валожынскага р-на Мінскай вобл.), бел. літ.-знавец, крытык. Акад. Міжнар. АН Еўразіі (з 1994), д-р філал. н. (1993), праф. (1994). Скончыў БДУ (1963); у 1967—88 і з 1994 выкладае ў ім (заг. кафедры). З 1988 у Ін-це паліталогіі і сац. кіравання, з 1991 нам. дырэктара Нац. навук.-асв. цэнтра імя Ф.Скарыны. Даследуе гісторыю бел.